

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 20 października 2023 r.
(OR. en)

14309/23

JAI 1328
FREMP 290
DIGIT 220
SOC 692
HYBRID 72
DISINFO 84

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	13399/23 + COR 1 + 13399/23 ADD 1
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie upodmiotowienia cyfrowego z myślą o ochronie i egzekwowaniu praw podstawowych w erze cyfrowej – Konkluzje Rady (20 października 2023 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie upodmiotowienia cyfrowego z myślą o ochronie i egzekwowaniu praw podstawowych w erze cyfrowej, w wersji przyjętej przez Radę 20 października 2023 r. na 3976. posiedzeniu.

**KONKLUZJE RADY W SPRAWIE UPODMIOTOWIENIA CYFROWEGO
Z MYŚLĄ O OCHRONIE I EGZEKWOWANIU PRAW PODSTAWOWYCH
W ERZE CYFROWEJ**

Preambuła

Rada Unii Europejskiej

- a) **Przywołując** Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2, 3 i 6,
- b) **Przywołując** Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 4 ust. 3, art. 8, 9 i 16, art. 67 ust. 1, art. 151 i 162 oraz art. 166 ust. 2,
- c) **Przywołując** Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), która uprawnia każdą osobę do korzystania w pełni z przysługujących jej praw i możliwości, w szczególności art. 8, 11, 14, 15, 21, 23, 24, 25, 26, 36, 47, 51 i 52 karty,
- d) **Przypominając**, że prawa podstawowe są fundamentem każdego demokratycznego społeczeństwa, a ich ochrona, zarówno w internecie, jak i poza nim, ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania godności ludzkiej, które to zadanie staje się coraz większym wyzwaniem w erze cyfrowej,
- e) **Przywołując** roczne sprawozdania dotyczące stosowania Karty, w szczególności sprawozdanie za 2021 r., które koncentrowało się na ochronie praw podstawowych w erze cyfrowej,

- f) **Przywołując** program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., w którym stwierdza się m.in. że europejskie społeczeństwo cyfrowe powinno być fundamentem i wsparciem dla demokracji poprzez ochronę praw podstawowych, bezpieczne i otwarte otoczenie cyfrowe oraz dostępne i ukierunkowane na człowieka cyfrowe usługi publiczne i cyfrową administrację publiczną,
- g) **Podkreślając**, że w Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie potwierdzono, że suwerenność cyfrową Europy należy budować na promowaniu i ochronie praw podstawowych, praworządności i demokracji, włączeniu społecznym, dostępności, równości, odporności, bezpieczeństwie oraz dostępności usług i że każdy powinien mieć możliwość nabycia wszystkich podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych,
- h) **Przywołując** m.in. Deklarację z Tallina w sprawie administracji elektronicznej (październik 2017 r.)¹, konkluzje Rady w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy (czerwiec 2020 r.)², konkluzje prezydencji w sprawie Karty praw podstawowych w kontekście sztucznej inteligencji i przemian cyfrowych (październik 2020 r.)³, Deklarację berlińską w sprawie społeczeństwa cyfrowego i administracji cyfrowej opartej na wartościach (grudzień 2020 r.)⁴ oraz Deklarację lisbońską dotyczącą celowej demokracji cyfrowej (czerwiec 2021 r.)⁵,
- i) **Z zadowoleniem przyjmując** prace Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza sprawozdanie „Naprawić przyszłość. Sztuczna inteligencja a prawa podstawowe”, coroczne aktualizacje informacji o przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w UE, badania w dziedzinie nienawiści i moderowania treści internetowych oraz sprawozdanie „Prawa podstawowe osób starszych: zapewnienie dostępu do usług publicznych w społeczeństwach cyfrowych”,

¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>

² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0616\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0616(01))

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/46496/st11481-en20.pdf>

⁴ https://ec.europa.eu/isa2/news/eu-member-states-sign-berlin-declaration-digital-society_en

⁵ <https://www.lisbondeclaration.eu>

- j) **Odnotowując** prace organizacji europejskich i międzynarodowych takich jak przynależące do Rady Europy Komitet ds. Sztucznej Inteligencji i Europejska Komisja na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ), która przyjęła plan działania na lata 2022–2025 dotyczący cyfryzacji na rzecz sprawniejszego wymiaru sprawiedliwości,
- k) **Uznając**, że transformacja cyfrowa zmienia sposób, w jaki się komunikujemy, utrzymujemy ze sobą relacje, pracujemy, uczymy się, uzyskujemy dostęp do usług i wiemy codzienne życie, a także wpływa na nasze prawa podstawowe i ich ochronę, i uznając, że ludzie będą mogli wykorzystać szanse oferowane przez transformację cyfrową, tylko jeśli rozwiną odpowiednie umiejętności i otrzymają niezbędne narzędzia,
- l) **Uznając**, że proponowany poziom ambicji programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. zakłada, że do 2030 r. 100 % kluczowych usług publicznych będzie dostępnych online dla europejskich obywateli i przedsiębiorstw,
- m) **Dostrzegając** wagę promowania dostępności i potrzebę niwelowania przepaści cyfrowej⁶, którą pogłębił kryzys związany z COVID-19, a także zwiększone ryzyko wykluczenia,
- n) **Przypominając**, że jednym z celów Planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych jest to, by do 2030 r. co najmniej 80% osób dorosłych dysponowało podstawowymi umiejętnościami cyfrowymi, co jest warunkiem wstępnym zwiększonego włączenia i udziału w rynku pracy i w życiu społecznym w Europie po transformacji cyfrowej,
- o) **Potwierdzając**, że prawa podstawowe przysługują ludziom zarówno w internecie, jak i poza nim, i że każdy powinien dostać szansę nabycia podstawowych umiejętności cyfrowych oraz wsparcie w tym działaniu, po to by mógł zrozumieć przysługujące mu prawa i z nich korzystać, a także by móc korzystać z pełnego potencjału usług publicznych i prywatnych, które coraz częściej świadczone są online,

⁶Przepaść cyfrowa odnosi się do rozróżnienia między osobami, które mają dostęp do internetu lub innych technologii cyfrowych i są w stanie korzystać z usług online, a osobami, które są wykluczone z korzystania z takich usług.
[Definicja Eurostatu](#)

- p) **Odnotowując**, że zgodnie z europejskim programem na rzecz umiejętności rok 2023 jest Europejskim Rokiem Umiejętności i że zarówno podstawowe umiejętności cyfrowe ludzi i przedsiębiorstw, jak i specjalistyczne umiejętności cyfrowe pracowników, a także cyfryzacja usług publicznych są warunkiem wstępnym aktywnego uczestnictwa w cyfrowej dekadzie oraz suwerenności cyfrowej Unii,
- q) **Podjmując zobowiązanie** na rzecz korzystania z dorobku wynikającego z transformacji cyfrowej opartej na prawach człowieka i ukierunkowanej na człowieka oraz na rzecz zasady niepozostawiania nikogo w tyle, w tym poprzez tworzenie cyfrowych usług publicznych, które są inkluzywne i dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz osób w trudnej sytuacji, a także na rzecz propagowania na arenie międzynarodowej takiego podejścia i dostosowywania się do unijnych standardów.

Upodmiotowienie cyfrowe osób i kluczowych sektorów

Rada Unii Europejskiej

1. **Przypomina**, że transformacja cyfrowa musi przyczyniać się do osiągnięcia równości, a także budowy sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa UE,
2. **Podkreśla**, że każdy ma prawo mieć dostęp do dobrych jakościowo, podstawowych i kluczowych usług publicznych i prywatnych oraz że jednym z celów cyfryzacji jest propagowanie i wspieranie dostępu do tych podstawowych i kluczowych usług,

3. **Dostrzega**, że 46 % europejskich obywateli⁷ nie posiada obecnie podstawowych umiejętności cyfrowych i że aby zlikwidować tę przepaść cyfrową, która może być nie tylko źródłem zagrożenia dla obywateli i ich wykluczenia, lecz także przeszkodą w korzystaniu z przysługujących im praw, osoby te powinny mieć szansę nabyć umiejętności cyfrowe niezbędne do regularnego i bezpiecznego korzystania z internetu i produktów i usług cyfrowych oraz powinny otrzymać wsparcie w nabywaniu tych umiejętności.

Rada Unii Europejskiej zachęca państwa członkowskie, by w ramach swoich kompetencji:

4. **Promowały** odpowiedni poziom umiejętności korzystania z mediów i z technologii cyfrowych poprzez zapewnianie wszystkim kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie jako prawa do nabycia podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych,
5. **Zwiększyły wysiłki** na rzecz zlikwidowania przepaści cyfrowej poprzez niwelowanie różnic między osobami, które mają dostęp do niezawodnej usługi dostępu do internetu i niezawodnych narzędzi cyfrowych i są biegłe w korzystaniu z nich, a osobami, które takiego dostępu ani biegłości nie mają, ze zwróceniem szczególnej uwagi na różnice między obszarami miejskimi i wiejskimi oraz rozziw spowodowany statusem społeczno-ekonomicznym, niepełnosprawnością, wiekiem lub płcią, oraz poprzez ułatwianie dostępu do szybkiej łączności z internetem i technologii cyfrowych, wykorzystując fundusze unijne,
6. **Podjęmowały wszelkie właściwe działania** w celu zapewnienia, by każdy miał równy dostęp do usług publicznych online, a mianowicie poprzez zaoferowanie doradztwa i wsparcia w tym procesie: przy poruszaniu się po stronach internetowych instytucji publicznych, korzystaniu z formularzy online i składaniu dokumentów online, oraz – w razie potrzeby – poprzez zachowanie niecyfrowych alternatyw, tak by nie pozostawiać nikogo w tyle; w związku z powyższym, by zapewniły także bezpieczny dostęp z wykorzystaniem odpowiednich środków potwierdzania tożsamości cyfrowej,

⁷ Dla samych kobiet ten odsetek wynosi 49 %, a dla samych mężczyzn – 43 %.

[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i\\$DV_317/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i$DV_317/default/table?lang=en)

7. **Zwiększały** wśród obywateli, w tym dzieci i młodzieży, w języku dostosowanym do ich potrzeb, **świadomość**, że należy chronić swoją prywatność i swoje dane osobowe w świecie cyfrowym, i zapewniały im wiedzę o tym, jak ich dane są gromadzone, przetwarzane i wykorzystywane i jak mogą oni egzekwować swoje prawa, w tym prawo dostępu do własnych danych osobowych i prawo do bycia zapomnianym, a także jak skonfigurować ustawienia prywatności i stosować szyfrowanie do ochrony swoich danych osobowych,
8. **Przyjmowały niezbędne środki** w celu zapewnienia szczególnej ochrony lub dostosowanych do potrzeb umiejętności cyfrowych różnym grupom osób, takim jak:
- **dzieci i młodzież**: poprzez uwzględnianie wysokiej jakości treści cyfrowych w programach edukacyjnych – w tym w programach szkoleniowych dla nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą, ułatwianie dostępu do sprzętu, wyposażanie ich w niezbędne umiejętności i wiedzę pozwalające bezpiecznie poruszać się w otoczeniu cyfrowym, pomaganie im m.in. w rozpoznawaniu cyberszyskanowania, uwodzenia przez internet i innych form nękania i przestępczości, upowszechnianie wiedzy na temat wsparcia dostępnego dzieciom i młodzieży, które padły ofiarą przestępstwa internetowego, przeciwdziałanie agresywnym praktykom handlowym, wprowadzanie systemów sprawdzania wieku w celu dostępu do treści online oraz promowanie odpowiedniego ograniczenia czasu spędzanego przed ekranem (zgodnie z art. 24 Karty i z uwzględnieniem strategii UE na rzecz praw dziecka),

- **osoby starsze:** poprzez wspieranie oraz zapewnianie pomocy i wskazówek w procesie transformacji cyfrowej, tak by pomóc osobom wymagającym wsparcia w uzyskiwaniu dostępu do podstawowych i kluczowych usług online, korzystaniu z nowych sposobów komunikowania się i z oferowanych w internecie możliwości w zakresie rozrywki, uczenia się, samorozwoju i organizowania codziennych zajęć, a jednocześnie uświadamiać im możliwe zagrożenia, takie jak wyludzanie danych, kradzież tożsamości i dezinformacja, oraz uczyć je, jak takie zagrożenia ograniczać, a także zapewnić, by osoby te rozumiały, jak chronić swoje dane osobowe (zgodnie z art. 25 Karty),
- **kobiety i dziewczęta:** poprzez zapewnienie im równego udziału w dziedzinie cyfrowej oraz dostępu do umiejętności cyfrowych, który nadal jest ograniczony, poprzez wspieranie udziału kobiet i dziewcząt w dziedzinach przedsiębiorczości cyfrowej i STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka) oraz zwiększenie wysiłków służących zwalczaniu cyberprzemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz ich molestowania, tak by niwelować przepaść cyfrową między kobietami a mężczyznami i pozwolić kobietom i dziewczętom na korzystanie w pełni z możliwości, jakie daje transformacja cyfrowa (zgodnie z art. 23 Karty),
- **osoby z niepełnosprawnościami:** poprzez usunięcie barier w dostępie do otoczenia cyfrowego, w szczególności dzięki zapewnieniu niezbędnych produktów i usług ułatwiających im włączenie i uczestnictwo w społeczeństwie cyfrowym (zgodnie z art. 26 Karty i art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, której UE jest stroną),

- **osoby mieszkające w obszarach wiejskich:** poprzez ułatwianie dostępu do internetu społecznościom zamieszkującym tereny z mniej rozległym zasięgiem łączności szerokopasmowej i mniejszą liczbą środków cyfrowych,
- **osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz osoby w szczególnie trudnej sytuacji:** poprzez wspieranie nabywania przez nie umiejętności cyfrowych i zwalczanie wykluczenia cyfrowego, a także ułatwianie dostępu do administracji publicznych,
- **pracownicy:** poprzez zapewnienie dostatecznego i adekwatnego szkolenia zawodowego, by wyposażyć ich, zwłaszcza kobiety, w umiejętności niezbędne w nowych miejscach pracy w sektorze cyfrowym i chronić ich przed bezrobociem, zaoferowanie wszystkim możliwości dostosowania się do zmian związanych z korzystaniem w pracy z narzędzi cyfrowych, w tym technologii informacyjno-komunikacyjnej (ICT) do celów służbowych, dzięki podnoszeniu i zmianie kwalifikacji, a jednocześnie poprzez zagwarantowanie uczciwych, sprawiedliwych, zdrowych i bezpiecznych warunków pracy i zgodności z prawami pracowniczymi, w tym prawem do odłączenia się od narzędzi cyfrowych poza godzinami pracy,
- **konsumenci:** poprzez zapewnienie im zdolności do podejmowania autonomicznych i świadomych decyzji oraz ograniczenie stosowania wobec nich technik wykorzystujących podatność i stronnicze algorytmy np. targetowania reklam i zwodniczego interfejsu użytkownika,
- **wyborcy:** poprzez zapewnienie, by obywatele byli dobrze poinformowani i wyposażeni w umiejętność korzystania z mediów i z technologii cyfrowych, wymagane do dokonania osądu złożonej rzeczywistości mającej wpływ na sferę demokratyczną, w szczególności poprzez zajęcie się problemem manipulowania informacją i dezinformacji, które to zjawiska są powiązane z wyborami lub w inny sposób wpływają na wolne i uczciwe wybory, a jednocześnie poprzez chronienie wolności wypowiedzi,

- **organizacje społeczeństwa obywatelskiego, obrońcy praw człowieka i dziennikarze:** poprzez chronienie ich przed zagrożeniami cyfrowymi oraz umożliwienie im skutecznego wzmocnienia prowadzonych przez nich działań rzeczniczych dotyczących praw podstawowych także z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, poprzez propagowanie wolności wypowiedzi, wolności mediów i pluralizmu, a także dostępu do rzetelnego, przejrzystego i zróżnicowanego otoczenia cyfrowego i poprzez wspieranie uczestnictwa, solidarności i włączenia,
9. **Zapewniali** budowanie zdolności i działania szkoleniowe, by pomóc podmiotom w kluczowych sektorach broniących praw podstawowych – a mianowicie w wymiarze sprawiedliwości i organach ścigania – stać na straży praw podstawowych i chronić ludzi także w świecie cyfrowym, zapewniając użytkownikom skuteczną i wysokiej jakości służbę publiczną w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości oraz zapewniając, by wymiar sprawiedliwości był zawsze przejrzysty i dostępny,
10. W tym względzie należy zwrócić szczególną uwagę na kształcenie i doskonalenie zawodowe zapewniane funkcjonariuszom organów ścigania i prawnikom praktykom, w ramach którego należy się skupić na dalszym wspieraniu kultury opartej na praworządności i prawach podstawowych, na rozszerzanie zakresu cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości oraz na wspieranie rozwijania cyfrowych umiejętności zawodowych, zgodnie z europejską strategią szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości na lata 2021–2024⁸,
11. **Przydzielili** dostateczne środki finansowe, czy to z krajowych, czy z unijnych programów finansowania, na wspieranie edukacji medialnej i cyfrowej, szkolenia i rozwój umiejętności oraz by ułatwiały dostęp do funduszy na te cele.

⁸ https://commission.europa.eu/document/f782dbde-f970-430a-847d-a77ff3e428a5_pl

Budowanie bezpiecznego otoczenia cyfrowego, w którym chroni się prawa podstawowe

Rada Unii Europejskiej

12. **Podkreśla**, że ochronę praw podstawowych można zagwarantować w pełni tylko dzięki zapewnieniu sprawiedliwego, bezpiecznego, chronionego i przejrzystego otoczenia cyfrowego, minimalizując ryzyka i zagrożenia związane ze środowiskiem cyfrowym,
13. **Odnotowuje z niepokojem**, że powszechnie szerzy się dezinformacja, zwłaszcza dezinformacja cyfrowa, co prowadzi do erozji zaufania do instytucji i mediów, utrudnia wszystkim korzystanie z prawa dostępu do zweryfikowanych informacji i podejmowanie świadomych decyzji, osłabia procesy demokratyczne i przyczynia się do polaryzacji społecznej,
14. **Wyraża ubolewanie** w związku z gwałtownym i niepokojącym wzrostem przypadków mowy nienawiści, przestępstw z nienawiści i cyberprzemocy obserwowanym w ostatnich latach w Europie⁹ i wyraża żal, że coraz powszechniejsze korzystanie z internetu i mediów społecznościowych ułatwia szerzenie mowy nienawiści online, czemu sprzyja brak zahamowań i poczucie anonimowości, które mogą odczuwać użytkownicy internetu,
15. **Przypomina**, że Unia Europejska przyjęła niedawno akt o usługach cyfrowych¹⁰, w którym określono obowiązki i odpowiedzialność dostawców usług pośrednich, co ma pozwolić zminimalizować szkody wyrządzane w internecie i przeciwdziałać zagrożeniom w sieci poprzez stworzenie zharmonizowanych ram prawnych służących zwalczaniu rozpowszechniania nielegalnych i szkodliwych treści, tym samym zwiększając ochronę praw podstawowych w internecie,

⁹ Zob. np. sprawozdania ECRI z 2019 i 2020 r. (coroczna analiza zlecona przez Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego) pod poniższym adresem: <https://rm.coe.int/ecri-annual-report2019/16809ca3e1> i <https://rm.coe.int/annual-report-on-ecri-s-activities-for-2020/1680a1cd59>.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych).

16. **Wyraża żal**, że według doniesień podmioty społeczeństwa obywatelskiego, obrońcy praw człowieka i dziennikarze, w szczególności kobiety, padają ofiarą wysokiej liczby cyberataków, gróźb w sieci i nękania¹¹¹²,
17. **Przypomina**, że prawo do ochrony danych osobowych i prawo do prywatności są w erze cyfrowej kluczowymi prawami podstawowymi, które umożliwiają ochronę innych praw podstawowych, w tym prawa ludzi do kontroli nad tym, w jaki sposób są wykorzystywane i komu przekazywane ich dane osobowe, oraz ich prawa do poufności komunikacji i informacji na ich urządzeniach elektronicznych,
18. **Podkreśla**, że choć sztuczna inteligencja może przynosić istotne pozytywne skutki, ponieważ np. zwiększa efektywność procesów i sprzyja innowacjom i badaniom w różnych dziedzinach życia, może również wiązać się ze znacznymi wyzwaniem, jeśli chodzi o ochronę praw podstawowych i zwalczanie dyskryminacji, o ile nie towarzyszy jej dostateczna przejrzystość i korzysta się z niej bez odpowiednich zabezpieczeń i kontroli jakości,
19. **Kładzie nacisk** na znaczenie umiejętności korzystania z mediów i z technologii cyfrowych w zwalczaniu manipulacji informacją, w tym dezinformacji, informacji wprowadzającej w błąd, propagandy opartej na manipulacji oraz teorii konspiracyjnych, przy jednoczesnym zachowaniu wolności wypowiedzi i informacji.

Rada Unii Europejskiej zachęca państwa członkowskie, by w ramach swoich kompetencji krajowych:

20. **Promowały** sprzyjające i sprawiedliwe otoczenie cyfrowe dla inkluzywnej i pluralistycznej debaty publicznej i pomagały ludziom w uczeniu się, jak odróżniać rzetelne źródła informacji od nierzetelnych, rozpoznawać uprzedzenia i propagandę i rozwijać umiejętność krytycznego myślenia, co pozwoli na ograniczenie szkodliwych skutków manipulowania informacją, w tym dezinformacji,

¹¹ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-protecting-civic-space_en.pdf

¹² <https://www.osce.org/fom/safety-female-journalists-online>

21. **Wspierały** wdrażanie i monitorowanie wzmocnionego kodeksu postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji z 2022 r., który opiera się na kodeksie z 2018 r. i w którym zawarto ambitne zobowiązania i zaapelowano o ambitne środki mające przeciwdziałać dezinformacji cyfrowej, a także zachęcono branżę do przestrzegania norm dotyczących samoregulacji z myślą o zwalczaniu dezinformacji,
22. **Kontynuowały walkę** z mową nienawiści w internecie, koncentrując się m.in. na potrzebie skutecznej kryminalizacji podżegania do przemocy i nienawiści oraz na potrzebie, by każdy rozumiał wpływ mowy nienawiści na jednostki i na społeczeństwo oraz rozpoznawał i zgłaszał przypadki mowy nienawiści; powinny to uczynić, zapewniając edukację na temat obywatelstwa cyfrowego i bezpieczeństwa w sieci, pomagając ludziom w lepszym uświadomieniu sobie faktu, że mowa nienawiści jest pogwałceniem praw podstawowych, które może mieć poważne konsekwencje i prowadzić do przemocy fizycznej, stalkingu, zastraszania, uprzedmiotowienia, nękania, molestowania seksualnego i dyskryminacji, w tym przestępstw z nienawiści, i które może mieć efekt mrozący dla wolności wypowiedzi, zwłaszcza w odniesieniu do dziennikarzy, i dla uczestnictwa w publicznych debatach demokratycznych,
23. **Wspierały i monitorowały** wdrażanie unijnego kodeksu postępowania dotyczącego nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, który okazał się użytecznym narzędziem współpracy między władzami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i platformami technologicznymi w zakresie moderowania treści, tak by zwiększać skuteczność kodeksu,
24. **Wspierały** wdrażanie aktu o usługach cyfrowych, aby zapewnić spójne stosowanie w UE przepisów regulujących zwalczanie nielegalnych i szkodliwych treści w internecie, oraz zwiększały wśród obywateli wiedzę na temat mechanizmów umożliwiających zgłaszanie nielegalnych i szkodliwych treści,

25. **Zwiększały** potencjał wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw z nienawiści w internecie oraz mowy nienawiści online, a także w zakresie ścigania takich przestępstw, w tym poprzez dzielenie się najlepszymi praktykami i wykorzystywanie w pełni narzędzi i platform współpracy, a jednocześnie promowały dostępny cyfrowy wymiar sprawiedliwości dla wszystkich,
26. **Zapewnili**, by właściwe krajowe organy nadzorcze dysponowały odpowiednimi zasobami i personelem odpowiednio przeszkolonym w kwestiach cyfrowych, by móc monitorować zgodność z przepisami o ochronie danych i o prywatności na mocy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, dyrektywy o e-prywatności i innych odnośnych przepisów unijnych i krajowych, oraz prowadziły specjalne kampanie informacyjne i uświadamiające na temat roli tych organów i tego, jak mogą one pomagać ludziom chronić ich prawa, zgodnie z art. 7 i 8 Karty, po to by zapewnić w szczególności poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, a także prywatność i indywidualną kontrolę nad danymi,
27. **Podjęły niezbędne środki**, by stworzyć nieulegające dezaktualizacji i neutralne pod względem technologicznym systemy regulacyjne, które zapewnią, by sztuczna inteligencja była rozwijana i wykorzystywana w sposób inkluzywny, zrównoważony i ukierunkowany na człowieka oraz z zastosowaniem podejścia opartego na prawach człowieka, z uwzględnieniem potrzeby uświadomienia wszystkim korzyści oferowanych przez sztuczną inteligencję, lecz także związanych z nią zagrożeń i wyzwań dla praw podstawowych, a także tego, jak jej złożoność i brak przejrzystości mogą utrudnić rozpoznawanie i udowadnianie ewentualnych naruszeń przysługujących ludziom praw lub przepisów oraz dojście do źródła możliwych błędów czy nieprawidłowego działania systemu.

Rada Unii Europejskiej

28. **Z zadowoleniem przyjmuje** prace i inicjatywy Komisji w zakresie promowania umiejętności cyfrowych wśród obywateli Unii oraz zwiększania ochrony praw podstawowych, również w kontekście cyfrowym; są to m.in.:

- roczne sprawozdania dotyczące stosowania Karty praw podstawowych, w szczególności sprawozdanie za 2021 r., które koncentrowało się na ochronie praw podstawowych w erze cyfrowej
- komunikat „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”, który doprowadził do przyjęcia programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.
- plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych
- nowa europejska strategia na rzecz lepszego internetu dla dzieci (BIK+)
- europejski plan działania na rzecz demokracji
- wzmocniony kodeks postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji z 2022 r.
- kodeks postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie z 2016 r.
- plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej
- ustawodawcze i pozaustawodawcze inicjatywy dotyczące sztucznej inteligencji, takie jak wytyczne etyczne dla edukatorów dotyczące wykorzystywania sztucznej inteligencji i danych w nauczaniu i w uczeniu się
- europejski program na rzecz umiejętności
- europejska strategia szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości
- pakiet dotyczący umiejętności cyfrowych i edukacji cyfrowej

- wytyczne dotyczące promowania i rozwijania umiejętności korzystania z mediów
- strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.

Rada Unii Europejskiej zachęca Komisję, by:

29. **Monitorowała** wdrażanie programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. w celu zapewnienia, by do 2030 r. należycie zrealizowano cele i założenia strategii dotyczące zdolności cyfrowych w ramach infrastruktury, edukacji i umiejętności oraz dotyczące cyfrowej transformacji przedsiębiorstw i służb publicznych,
30. **Przeciwdziałała** dezinformacji cyfrowej i nielegalnym treściom poprzez nadzorowanie i egzekwowanie przepisów aktu o usługach cyfrowych oraz regularne przeprowadzanie oceny wdrażania wzmocnionego kodeksu postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji z 2022 r. oraz kodeksu postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, zabieganie o przyjmowanie przez zainteresowane strony norm i zobowiązań zawartych w tych kodeksach, które to normy i zobowiązania mają na celu stworzenie bardziej przejrzystego, bezpiecznego i godnego zaufania środowiska internetowego, z poszanowaniem wolności wypowiedzi,
31. **Nadal chroniła i wspierała** organizacje społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka z myślą o promowaniu prężnej obywatelskiej przestrzeni cyfrowej i budowaniu odporności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, tak by byli w stanie przeciwstawiać się groźbom w internecie, ingerencjom i zakłóceniom,
32. **Nadal wspierała** organy całego łańcucha egzekwowania prawa i zainteresowane strony w państwach członkowskich **oraz utrzymywała z nimi kontakty**, w kontekście prac unijnej grupy wysokiego szczebla ds. zwalczania nienawistnych wypowiedzi i przestępstw z nienawiści oraz w drodze udzielania im wskazówek, wymiany dobrych praktyk oraz finansowania,

33. W ramach współpracy z państwami członkowskimi **monitorowała** zasady i prawa cyfrowe określone w Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie, z myślą o osiągnięciu ogólnych celów programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., a także by uwzględniała te zasady i cele w inicjatywach ustawodawczych i wysiłkach na rzecz rozwoju technologii,
34. **Uwzględniała** kwestię upodmiotowienia cyfrowego we wszystkich odpowiednich politykach unijnych, gdyż umiejętności cyfrowe mają obecnie charakter przekrojowy, a zatem są konieczne dla naszego rozwoju w ramach społeczeństwa cyfrowego, oraz by **wzmacniała** uwzględnianie kwestii równości i praw podstawowych we wszystkich odpowiednich politykach unijnych obejmujących komponent cyfrowy, gdyż w dzisiejszym społeczeństwie świat internetowy i cyfrowy są jednymi z najważniejszych płaszczyzn, na których korzystamy z praw podstawowych,
35. **Zapewniła** wdrażanie nowej europejskiej strategii na rzecz lepszego internetu dla dzieci (BIK+), by usprawnić usługi cyfrowe dostosowane do wieku i zadbać o to, by każde dziecko było w internecie chronione, upodmiotowione i szanowane, z uwzględnieniem strategii UE na rzecz praw dziecka, w szczególności jej części 5,
36. **Wspierała** inicjatywy służące promowaniu rozwoju świadomości cyfrowej i umiejętności cyfrowych – poprzez programy finansowe, takie jak EFS+, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, program „Cyfrowa Europa”, program „Obywatele, równość, prawa i wartości”, program „Sprawiedliwość”, instrument „Łącząc Europę” i Erasmus+,
37. **Podnosiła świadomość i upowszechniała informacje** na temat unijnych inicjatyw w tej dziedzinie takich jak europejska platforma na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia, która zawiera informacje i zasoby dotyczące umiejętności cyfrowych, a także na temat możliwości szkoleń i finansowania.